

**1990'LARDA AİLE İÇİ ŞİDDET ÜZERİNE ARAŞTIRMA: AYRIMLARDA
BULUNMAK***

Michael P. JOHNSON & Kathleen J. FERRARO

Kaynak: Johnson, M.P. & Ferraro, K.J. (2000). Research on Domestic Violence: Making Distinctions. *Journal of Marriage & Family*, 62(4): 948-963

Pelin ÖNDER EROL**

Öz

Aile içi şiddet üzerine yazılmış olan aile literatürünün bu incelemesi, 1990'ların iki ana konusunun gelecek için en çok umut vadeden açıklamaları sağladığını ileri sürmektedir. Bunlardan birincisi, şiddetin türleri ve bağlamlarına ilişkin yapılan ayrımların önemidir. Bazı ayrımlar, eşe yönelik şiddetin doğasını teorik ve pratik açılardan anlamada merkezi iken, diğerleri daha duyarlı ve kapsamlı teoriler geliştirmede önemli bağlamlar sağlar ve diğerleri de bizi bir bağlamı diğerine dikkatsizce genellemeye olan eğilimimizi basitçe sorgulamaya zorlayabilir. İkinci olarak, "kadınlarını" kontrol etmeleri için şiddet kullanan erkeklere odaklanan feminist literatür içerisinde en sıklıkla görünmelerine rağmen, kontrolle ilgili konular diğer bağlamlarda da ortaya çıkabilmekte, ilişkilerdeki şiddet, güç ve kontrolün karşılıklı etkileşiminin daha genel analizlerini gerektirmektedir. Bu iki genel konuya ek olarak bu incelememiz, şiddetle başa çıkma, şiddetin kurban ve çocuklarının üzerindeki etkileri ve eşe yönelik şiddetin sosyal etkileriyle ilgili olarak yazılmış olan literatürü içermektedir.

Anahtar Kelimeler: Dövmek, Aile içi şiddet, Eşe yönelik şiddet

*Johnson, M.P. & Kathleen J. Ferraro, (2000). "Research on Domestic Violence: Making Distinctions", *Journal of Marriage & Family*, Nov2000, Vol.62, Issue 4, s. 948-963." künyesi ile yayımlanan makalenin çevirisinin izni, Rights Wiley'den 11/05/2022 tarihinde alınmıştır. İzin anlaşması gereği şu linke yer verme zorunluluğu bulunmaktadır: <https://about.jstor.org/terms/>
**Doç. Dr., Ege Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, pelin.onder.erol@ege.edu.tr
ORCID: 0000-0003-3660-4618

Yazı Gönderim Tarihi: 18/04/2023, **Yazı Kabul Tarihi:** 20/04/2023

*Sokaklarda gezindi kadın camekânlara bakarak,
Onun burada olduğunu kimse bilmiyordu.
Kapılar kapalıyken erkeğin ne yaptığını kimse bilmiyordu.
Kimse bilmiyordu. (Brant, 1996, s.281)*

Günlük dilde ve hatta pek çok sosyal bilim söyleminde, “aile içi şiddet”, erkeklerin kadınları dövmesi ile ilgilidir. “Kadınlarını” kontrol altına alma amacıyla şiddeti bir taktik olarak kullanan kocaları ya da erkek partnerleri tarafından şiddetle yıldırılan kadınların sayısının Birleşik Devletler’de yaklaşık iki milyon olduğu tahmin edilmektedir. Aile içi şiddet üzerine yazılmış olan literatürün birçoğu mahrem ilişkilerinde şiddet kullanımı yoluyla kadınlarını kontrol eden erkeklerle ilgilidir. Fakat bu, yetişkin ya da ergen çiftlerin yakın ilişkileri içindekine işaret eden tek şiddet biçimi değildir; bu yüzden de bu incelememiz aynı ya da karşı cinsten biriyle evli olma, birlikte yaşama ve flört ilişkilerini içine alan, geniş erimde çift ilişkileri içerisinde “eşe yönelik şiddet”i kapsayacaktır.

Eşe yönelik şiddet üzerine yazılmış olan literatürü okuma, bizi 1990’ların iki ana konusunun gelecek için en umut vadeden açıklamaları sağladığına ilişkin sonuca götürmüştür. Birinci konu, ayırım yapmanın önemiyle ilgilidir. Şiddet biçimleri, şiddet uygulayanın güdülerini, her iki eşin sosyal konumları ve şiddetin olduğu kültürel koşullar arasında önemli ayrımların varlığını kabul etmeksizin eşe yönelik şiddet anlaşılabilir. Bu ayrımların eşe yönelik şiddetle ilgili olmadığı bir soru bulmanın zor olduğunu ve kesin sonuçlara varma ve etkin politikalar geliştirme yeteneğimizin de büyük oranda eşe yönelik şiddet türleri arasında ayrımlar yapmadaki başarısızlığımız yüzünden engellendiğini savunacağız.

İkinci umut vadeden konu olan kontrol, eşe yönelik şiddetin öncelikle “kadınlarının” üzerinde kontrollerini sürdürmek için şiddet kullanan erkeklerin bir sorunu olduğunu savunan feminist literatürde en sıklıkla görülen ve ataerkil kültürün onlara bu hakkı verdiğini ve desteklediğini hissettikleri bir kontroldür. Genelde profesyoneller ve halk tarafından anlaşıldığı şekliyle “aile içi şiddet” ya da “dayağın”, kadın eşler üzerindeki heteroseksüel erkek kontrolü sorunu olduğu konusunda hemfikiriz. Yine de “dayak”, erkek eşcinsel ve lezbiyen çiftlerde de var olmakta ve bazı heteroseksüel kadınlar da erkek eşlerine fiziksel olarak saldırmaktadırlar; bizim “dayak” dediğimiz düzenli şiddetten çok farklı olan eşe yönelik şiddet biçimleri de bulunmaktadır.

Ayrımların Merkezliliği

Eşe Yönelik Şiddetin Türleri

Şiddet türleri arasında ayırım yapmanın önemine ilişkin en açık örneklerden biri, “dövülen kocalar”la ve eşe yönelik şiddetin iddia edildiği gibi toplumsal cinsiyet bakışımı oluşuyla ilgili uzun zamandır var olan bir tartışmanın bağlamında ortaya çıkmıştır. Johnson (Johnson, 1995, 2000a), ilişki düzeyinde, eşe yönelik şiddetin, “Yaygın Eş Şiddeti” (YEŞ), “İkili İlişkilerde Yıldırma” (İİY), “Şiddete Karşı Direnç” (ŞKD) ve “Karşılıklı Şiddet İçeren Kontrol” (KŞK) olarak isimlendirdiği dört temel modele ayrılabilceğini savunur. Ayrımlar, tek bir olaydaki davranışa değil, bir ilişkiyi oluşturan pek çok öğenin üzerindeki kontrolün daha genel örüntüleri ve şiddet uygulayanın ve eşinin güdülerine yerleşmiş örüntülere dayanır.

Yaygın Eş Şiddeti. Johnson tarafından tanımlanan, kontrolün genel örüntülerine hiçbir şekilde bağlı olmayan eşe yönelik şiddetin ilk türüdür. Belirli bir tartışma esnasında eşlerden birinin diğerine karşı fiziksel olarak ani çıkış yapmasıyla ortaya çıkar. Bir dizi ampirik çalışmada Johnson, YEŞ'in (İİY ile karşılaştırıldığında) çift başına düşen sıklığının daha az olduğunu, çiftlerin kızgınlığının zamanla artmadığını, sert şiddet içermediğini ve daha çok karşılıklı olduğunu belirtir (Johnson, 1998, 2000a, 2000b). Johnson ayrıca genel bir örneklemedeki neredeyse tüm şiddetin YEŞ olduğunu göstermiş, bu tür örneklemelerin kullanıldığı araştırmaların sadece eşe yönelik şiddetin bu türüyle ilgili olduğunu öne sürmüştür.

İkili İlişkilerde Yıldırma. İİY'de temel örüntü, kontrolün genel örüntüsünde sadece bir taktik olan şiddet türlerinden biri olmasıdır. Buradaki şiddet, kişinin eşi üzerinde genel bir kontrol kurma arzusu yoluyla harekete geçirilir. İİY'de, çift başına düşen şiddet olayı YEŞ'ten daha yüksektir, çiftlerin kızgınlığı daha çok artma eğilimi gösterir, karşılıklı olması daha az olasıken, ağır yaralanmalar olması daha olasıdır. Yine de İİY pek çok literatürde belirtildiği üzere sadece “sert şiddet” içermez. Öldürmeyle sonlanan bazı YEŞ'ler ve oldukça düşük seviyede şiddet içeren İİY'ler olmak üzere hem YEŞ'te hem de İİY'de uygulanan şiddetin sertlik derecesine göre önemli bir çeşitliliği vardır (Johnson, 2000a). İİY'nin ayırt edici özelliği, genel kontrol etme güdüsünü gösteren şiddet içeren ve şiddet içermeyen davranışların bir modelini teşkil etmesidir.

İİY'nin kontrolcü davranışları, genellikle duygusal istismar içerir (Follingstad, Rutledge, Berg, Hause, ve Polek, 1990). Kirkwood (1993), kadınların kendilerine, ilişkilerine ve dünyadaki konumlarına bakışlarını yavaş yavaş değiştiren duygusal istismar sürecini detaylı bir şekilde anlamamızı

sağlamıştır. Chang'ın (1996) psikolojik istismara ilişkin detaylı açıklamaları da istismara dayalı ilişkide kadınların cesaretini kıran ve tutsaklaştıran süreçleri örnekler. Renzetti'nin lezbiyen ilişkilerde dayak üzerine yaptığı çalışma (1992) da duygusal istismarın sadece erkeklere özgü olmadığını gösterir.

Şiddete Karşı Direnç. “Şiddete karşı direnç” terimini, “kendini savunma”ya tercih ettik çünkü “kendini savunma” hukukta tanımlanan (ve değişen) anlamlar içermektedir. Eşe yönelik şiddetin toplumsal cinsiyet bakımsızlığıyla ilgili olan tartışmada ŞKD'nin merkezi olmasına ve ayrıca “dövülen kadınlar”ın kendilerini savunma mazeretlerinin hukukta pek çok tartışma ortaya atmış olmasına bakılırsa, ŞKD'nin genel dinamiklerine ilişkin yapılan araştırmalar oldukça zayıf kalmaktadır. Literatürden, eşlerini öldürenlerin sadece kendilerini savunmaya geçen kadınlar olduğu sonucu çıkarılabilir (Browne, Williams, ve Dutton, 1999; Roberts, 1996). Johnson (2000a), ŞKD'nin neredeyse tamamının kadınlar tarafından gerçekleştirildiğini belirtmekte, fakat onun özelliklerine ilişkin hiçbir detaylı analiz sunmamaktadır. ŞKD'nin hemen oluşacak tehlikelerine ilişkin olarak başka yerde bazı kanıtlar bulunmaktadır. (Bachman ve Carmody, 1994) ve Jacobson ve Gottman (1998, s.160-162), ŞKD'yi kadının onu istismar eden eşini yakın zamanda terk edeceğinin önemli bir göstergesi olarak görürler. Eşe yönelik şiddetle ilgili araştırmamızda ŞKD'nin doğasına ve tekrarlanma oranına daha fazla dikkat çektiğimiz bir döneme gelmiş bulunmaktayız.

Karşılıklı Şiddet İçeren Kontrol. Johnson (1999, 2000a) her iki eşin de kontrol için mücadele eden iki mahrem yıldırıncı olarak görülebilecek bir durumda, kontrol eden ve şiddet uygulayan bir çift modeli betimlemiştir. Bu modelle nadir olarak karşılaşmamıza ve hakkında pek az şey bilmemize rağmen bu model de ayrımların önemine ilişkin sorular üretir. Yakın zamana kadar, karşılıklı şiddet üzerine yazılmış olan literatür ya “kendini savunma” ya da “karşılıklı savaş” ile ilgili olarak çerçevelenmiştir (Saunders, 1988), ancak ŞKD, KŞK ve YEŞ'te karşılıklı şiddetle ilgili çok az şey biliyor olmamız, ilişkide her iki eşin de şiddet kullanmalarının ne ifade ettiğine çok daha fazla odaklanan araştırmaları gerekli kılmaktadır.

Genel Çıkarımlar. Bu ayrımlara hayli önem verdik çünkü bu incelememizde, şiddet türleri arasında ayrımlar yaparak literatürü daha iyi anladığımızı fark ettik. Örneğin, evlilikteki şiddeti inceleyen literatürdeki eşe yönelik şiddetin toplumsal cinsiyet bakışımı olduğunu iddia eden çalışmalarla sık karşılaşılmaktadır; şiddet, erkeklerden ziyade kadınlar tarafından daha

sıklıkla uygulanmadığı sürece bu durum okurlara, kadınların ve erkeklerin aynı derecede istismar ettikleri izlenimini vermektedir. Ancak bu çalışmaların hemen hepsi şiddeti cinsiyet bakışımı olarak gören genel heteroseksüel örneklem çeşidini kullanır, çünkü bunların hepsi şiddetin esasen erkekler tarafından uygulandığı İY'ye, kadınlara oranla biraz daha sıklıkla erkekler tarafından uygulandığı YEŞ'e ve erkeklere oranla kadınların açıkça daha sıklıkla uyguladığı ŞKD'de toplanırlar (Johnson, 2000b). Benzer şekilde, Macmillan ve Gartner (1999) de bu türden ayrımların nedensel araştırmadaki merkeziliğini göstermişlerdir. Onlar da içlerinden ikisini YEŞ ve İY ile özdeşleştirdikleri, kadınlara yönelik uygulanan üç ayrı eşe yönelik şiddet türü bulmuşlardır. Bu kategorileri çok değişkenli analizlerinde bağımlı değişken olarak kullandıklarında ise YEŞ ve İY modelleri bunlardan net bir biçimde farklılaşmaktadır.

Şiddet Uygulayıcısı Türleri

Eşlerini döven erkeklerle ilişkin bir tipoloji geliştirmeye yönelik pek çok girişim tek bir noktada birleşmekte ve üç tür önermektedirler: YEŞ'e dahil olan bir tür ve İY uygulayıcısı olan iki ayrı tür.

Holtzworth-Munroe ve Stuart (1994), bu türleri "sadece aileye yönelik", "genele karşı şiddet eğilimli-anti sosyal" ve "tepkisizlik sınırında" olarak adlandırmışlardır. Sadece aileye yönelik olan tür, esasen bize YEŞ'i içerebilir olarak görünmektedir, çünkü bu, yazarlar tarafından "evlilik şiddetinin en hafifi ve ... psikolojik ve cinsel istismara en az girme olasılığı olan" (s.481) olarak tanımlanmaktadır. Diğer türler (İY'ye girenler), birbirinden oldukça farklı iki ayrı gelişimsel tarih ve psikolojik profil yoluyla sahip oldukları yıldırıcı sıfatlarına ulaşmaktadırlar; bu türlerden biri genel olarak sosyopatik ve şiddet uygulayıcıken, diğeri eşyle olan ilişkisine oldukça derin duygularla bağlıdır (Dutton, 1995).

Jacobson ve Gottman'ın (1998) sadece eş ilişkisi yıldırıcısı olan erkeklerden oluşan bir örneklem üzerinden tanımladıkları türler, "genele karşı şiddet eğilimli – anti sosyal" ve "tepkisizliğin sınırında" kategorileri ile dikkat çeken bir benzerlik gösterirler. Üzerinde çalıştıkları çiftlerden oluşan örneklem, kendilerini şiddet içeren bir ilişki içerisinde bulunuyor olarak tanımlamışlardır. Jacobson ve Gottman, çalışmaya katılan neredeyse tüm erkeklerin şiddet kullanıyor olmalarına ek olarak bunların bir de duygusal olarak istismar edici olduklarını da belirtmişlerdir (s.155). Jacobson ve Gottman'ın araştırması çiftlerle görüşülmesi, onların gözlenmesi ve onlara psikolojik testler verilmesinin yanı sıra tartışmalarının laboratuvar ortamına psikolojik açıdan izlenmiş olması nedeniyle özgün bir nitelik taşımaktadır. Bir

grup erkek (anılmaya değer nitelendiği şekliyle “kobralar”), eşleriyle ilişkilerinde şiddetli bir yıldırma uygulamalarına rağmen gerek kalp atış hızları açısından gerekse dondurucu bir iç sakinliği hissi veren diğer göstergelerle “soğuk” bir fizyoloji sergilemişlerdir. Bu grubun özellikleri ve kişisel geçmişleri, “genele karşı şiddet eğilimli- anti sosyal” gruptaki eşlerini döven kişilerininkine benzerlikler göstermektedir. Jacobson ve Gottman tarafından tanımlanan ikinci grup (“pitbullar”), eşlerine yönelttikleri sözlü saldırılarında ortaya çıkan duygusal görüntüleri ile psikolojik olarak daha uyumludurlar, bağımlı ve muhtaç oldukları zamanlarda ise diğer açılardan “tepkisizlik sınırında” türüne daha çok benzerlik gösterirler. Holtzworth-Munroe ve Stuart’ın eşlerini döven kişilere ilişkin farklı türlerin gelişimi hipotezi, pek çok ampirik testten genel bir destek görmüştür (örneğin, Hamberger, Lohr, Bonge, ve Tolin, 1996; Holtzworth – Munroe, Meehan, Herron, Rehman, ve Stuart, basımda).

Şiddet türleri içinde şiddet uygulayıcı türleri. Eşe yönelik şiddetin kökenlerini anlamada en önemli ilerlemenin, şiddet ve şiddet uygulayıcı türleri üzerine yapılan çalışmaları bir araya getirmek ve genişletmekle mümkün olacağına inanıyoruz. Bu ayrımlar, dayağın nedenlerini anlamamanın ve eşlerini döven kişilere yönelik iyileştirme programlarının yararlarını (Saunders, 1996) göstermiştir ve ayrıca Jacobson ve Gottman’ın (1998) kitabı, eşe yönelik şiddet oluşumunun çocukluk döneminden belli olduğuna, şiddet içeren ilişkilerin gelişme rotasına, bu tür ilişkilerden kaçma sürecine, kamusal politikalar ve aracılık stratejilerine ilişkin konulardaki bu tür ayrımların önemine dair ulaşılabilir ve ikna edici bir kanıttır. Şiddet uygulayana yönelik yapılmış olan bu çalışmaların çoğu, erkeklerin uyguladığı İY’ye odaklanır, fakat bize göre YEŞ uygulayan hem kadın hem erkek tipolojilerini geliştirme girişimleri de oldukça yararlı olmaktadır (Holtzworth-Munroe, ve Stuart, 1994; Holtzworth-Munroe vd. basımda).

İlişki Türleri

1990’larda eş ilişkilerinin farklı türlerinde ortaya çıkan şiddet konusunda bir bilgi patlaması görülmüştür. Şimdilerde ise, sevgili ve flört şiddeti ile ilgili olarak çok fazla sayıda olmakla beraber, birlikte yaşamalarla ilgili de gittikçe artan miktarda literatür bulunmaktadır. Bu çalışmaların bazıları hemcins ilişkileri üzerine odaklanır.

Hemcins ilişkileri. *Journal of Gay and Lesbian Social Services*’ın yakın tarihli bir sayısı hem kadın hem erkek hemcins ilişkilerindeki şiddete ayrılmış olmasına rağmen (Renzetti ve Milet, 1996), halen erkek eşcinsellerin şiddetine kıyasla lezbiyen şiddeti hakkında daha fazla bilgi sahibiyiz; bu kısmen, aile içi şiddet üzerinde araştırma yapmada kadın hareketinin önemli

rolünden (Dobash ve Dobash, 1992) kısmen de Claire Renzetti'nin lezbiyen ilişkileri üzerindeki çığır açan araştırmasından kaynaklanmaktadır. Üzerinde çalıştığı şiddet içeren ilişkilerin tümünde; psikolojik istismarın var olması, istismar edilen kişilerin eşleri tarafından bağımsız arkadaşlıklar ve faaliyetler kurmakla sürekli olarak tehdit edilmesi, kıskançlığın temel sorun olması ve güç ve kontrolün çatışmanın ana kaynakları olması nedenleriyle seçtiği örneklemedeki çiftlerinin tamamının İY kategorisine girdiği sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca, Renzetti'nin örneklemindeki çoğu kadının (%68) eşlerinin bağımsızlığının çatışmanın kaynağı olduğunu belirtmeleri, Jacobson ve Gottman'ın "pitbulları"yla ve Holtzworth-Munroe'nun da tepkisizlik- sınırında türleriyle benzerlik gösterir. Bu nedenle, heteroseksüel çiftlerle geliştirilen modellerin bazı varyasyonlarının veya ayrıntılarının, lezbiyen çiftlerdeki şiddete ilişkin içgörüyü sağlaması mümkün olabilir.

Lezbiyen çiftlerdeki dayak ile heteroseksüel çiftlerdeki dayak arasındaki en çok göze çarpan farklılıklardan bazıları, bu ilişki türlerinin dış çevreleriyle olan bağlarıyla ilgilidir. Kadınları aile üyelerine veya işverenlerine ifşa etme tehditleri, psikolojik istismarın sık görülen şekli olmakla beraber şüphesiz bu, hemcinsten olan çiftlere özgüdür; dayağa maruz kalan lezbiyenlerin bir lezbiyenin istismar edici olabileceğine inanmayı reddeden arkadaşları tarafından desteklenmeleri daha az olasıdır; ayrıca sosyal hizmet çalışanları da sadece erkeklerin eşlerini dövdüğünü varsayarak bu kişileri desteklememektedir (Renzetti, 1992).

Kadın hareketlerinin, hizmet sağlayıcıları ve halkı lezbiyen çiftlerdeki dayak konusunda eğitime çabalarına rağmen (Elliot, 1990), bu konuda uzmanlaşmış hizmetler az bulunmakta ve yapılan araştırmalar da halen oldukça sınırlı kalmaktadır. Hemcins ilişkilerindeki eşe yönelik şiddete ilişkin çeşitlilik konusunda bilgimiz hala çok sınırlıdır (örneğin YEŞ ve İY'in boyutu). Tesadüfi örneklemden bilgi toplamadaki yetersizlik, olayın sıklığı hakkında neredeyse hiçbir şey bilmediğimiz anlamına gelmektedir. Bilgimizdeki bu eksiklikler, sadece politika yapıcılarını ve hizmet sağlayıcılarını kendi hallerine terk ettikleri için değil; çeşitli ilişki türlerindeki eşe yönelik şiddetle ilgili araştırmalar "genel" teorilerimizin yetersizliklerini kavramada önemli bir kaynak olabileceği için de sorun teşkil etmektedir. Hem Merrill hem de Renzetti (Merrill, 1996; Renzetti, 1992), hemcins ilişkilerinde eşe yönelik şiddetin heteroseksüel bağlamda gelişen teorileri hiçe sayan çeşitli yönlerine işaret etmiştir. Bu, genel teorinin test edilmesi ve revize edilmesi açılarından çok şey kazanılabilecek bir alan olabilir.

Flört ve özel arkadaşlık. Heteroseksüel flört ve özel arkadaşlık ilişkilerinde eşe yönelik şiddet araştırmaları 1980'lerde başlayıp 1990'lar boyunca sürmüştür (Llyod ve Emery, 2000). Flört ilişkilerindeki şiddetin en şaşırtıcı etkisinin ne olduğuna ilişkin çok şey biliyormuşuz gibi görünmemize rağmen, ayrımların eksikliğinden dolayı bu literatür de evlilik şiddetiyle ilgili yazılmış olan literatür gibi sorunludur. Bu ilişkilerde görülen şiddet düzeyinin de evlilikte görülen düzeyde olmasına ilişkin literatürde sıklıkla geçen ifadeler, burada da İY'nin yüksek olduğu anlamına gelir, fakat veriler genel sosyal araştırmalardan alındığı için muhtemelen sadece YEŞ'i içerecektir.

Burada bu konuda yazılmış bulunan geniş literatürü incelemekten ziyade, bunun eşe yönelik şiddetle ilgili olarak teorik kavramaların zengin bir kaynağı olageldiğini göstermek istiyoruz. Şiddeti oluşturan nedenlerin çok değişkenli pek çok analizi bu bağlamda yapılmıştır (Bookwala, Frieze, Smith, ve Ryan, 1992; Foo ve Margolin, 1995; Riggs ve O'Leary, 1996; Riggs, O'Leary, ve Breslin, 1990; Tontodonato ve Crew, 1992, 1992; Wyatt, 1994). Stets'in kontrol konusunun merkeziliğine ilişkin teorik çalışması, onun flört şiddeti üzerine yaptığı çalışmasından kaynağını alır (Stets ve Pirog- Good, 1990) ve Lloyd ve Emery'nin (Llyod ve Emery, 2000) son kitabı da tüm ilişki türlerindeki eşe yönelik şiddetle ilgili olarak kullanılabilir olan, flört ilişkilerindeki fiziksel şiddeti anlamada genel teorik bir çerçeve geliştirmiştir.

Birlikte Yaşama. Birlikte yaşamalardaki eşe yönelik şiddetin kapsamına ilişkin ciddi tartışmalar, Stets ve Straus'un (1990) birlikte yaşayan çiftlerin yaş, eğitim ve meslek değişkenlerini kontrol altında tutulduğunda dahi, bunların hem evli olan hem de flört eden çiftlerden daha çok şiddet uyguladıklarını belirttiklerine dair şaşırtıcı bulguya dek izlenebilir. Yine Yeni Zelanda ve Kanada'da yapılan son çalışmalar, birlikte yaşayan çiftlerde flört (Magdol, Moffitt, Caspi, ve Silva, 1998) ve evlilikle (Johnson, 1996) karşılaştırıldığında daha yüksek oranda şiddet olduğunu bildirmiştir. Amerika Birleşik Devletleri, Ulusal Kadınlara Karşı Şiddet Araştırması birlikte yaşamayla ilgili veriler sunmuştur (Tjaden, Thoennes, 1999, s.27-29), veri aslında birlikte yaşama geçmişleri olan kişilerin ömür boyu süren mağduriyetlerine göndermede bulunmakta ve kolayca yorumlanamamaktadır. Birlikte yaşama literatüründe karmaşıklığa ilişkin olası bir neden; yaşı, ilişki süresinin ve medeni halin zihni karıştırması olarak karşımıza çıkmaktadır. Kanada'da Johnson (1996, s.166-168) evli olan ve birlikte yaşayan beraberliklerin arasındaki farklılıkların, sadece üç yıl ya da daha az zamandır beraber olan çiftler için geçerli olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Stets ve Straus (1990) medeni durum farklılıklarının durumuna ilişkin üç olası açıklama getirmişlerdir; sosyal yalıtılma, özerklik/kontrol ve yatırım. Stets (1991), sosyal yalıtılmanın etkiyi "açıkladığını" göstermeyi amaçlarken, yanıt verenlerin eşlerinden ayrılma olasılıklarını bildirmeleriyle ölçüldüğü kadarıyla, sosyal yalıtılmanın onun analizinde işe yarayan tek ölçütü "eşe olan bağlar"dır. Az bağlılığın birlikte yaşamalardaki eşe yönelik şiddetin ya sonucu ya da nedeni olacağını öne sürerek, bunu ilişkiye olan bağlılığın bir ölçütü olarak görmemiz daha anlamlı olacaktır. Flört ilişkilerinde bağlılık ve şiddet arasındaki negatif ilişkiyi göstermesi yoluyla Gartner ve Foshee'nin (1999) verisi bu yorumu desteklemektedir. Ayrıca, Stets ve Straus'un öngördüklerine karşıt olarak, Gartner ve Foshee hem ilişkinin süresi hem de bildirilen yatırımın, şiddet ile pozitif ilişki içinde olduğunu keşfederek yatırım açıklamasıyla ilgili olan veri de kaydetmişlerdir.

Esasen Stets ve Straus'un verisi, evlilikte olduğundan çok daha fazla şiddetin ortaya çıktığı birlikte yaşama modelinin, sadece erkeğin şiddet kullandığı çiftler için geçerli olmadığını gösterir (s.240). Belki de model sadece YEŞ ile ilgilidir. Macmillan ve Gartner (1999) evliliğin YEŞ ile negatif; İY ile pozitif ilişkili olduğunu bildirirler. Evlilik, dayağa yetki verilme anlamına gelmese de belki de bazıları için yıldırma yetkisi anlamına gelmektedir. Bir kez daha, sorunları netleştirmeye yardımcı olmak için şiddetin türleri arasındaki ayrımları gerçekleştirdiğimiz alanı görmekteyiz.

Demografi, Sosyal Konum ve Kimlik

Toplumsal Cinsiyet. Aile literatüründeki en uzun süredir var olan ve en zorlu tartışma, eşe yönelik şiddetin toplumsal cinsiyet bakışımı* olduğu konusudur (Archer, 2000; Dobash ve Dobash, 1992, Wilson ve Daly, 1992; Johnson, 1995; Kurz, 1989, 1993; Straus, 1990a, 1993). Her türde ve her ülkedeki tüm özel ilişkilerde kadınların da erkekler kadar şiddet uyguladıklarını iddia eden çalışmalar ortaya çıkmayı sürdürseler de hem literatürün dikkatli bir değerlendirmesini yaparak; hem de şiddet türlerinin doğru düzgün ayrımını yapmış olan pek az sayıda çalışmadan yararlanarak, İY'nin neredeyse tamamen erkekler tarafından uygulandığını görmüş oluruz (%97 erkek, Johnson, 2000a'da). ŞKD'nin esasen kadınlar tarafından uygulandığı açıktır (Browne, Williams, vd. 1999; Johnson, 2000a; Ogle, Mair-Katkin ve Bernard, 1995; Saunders, 1988). YEŞ ise genelde toplumsal

*Toplumsal cinsiyet bakışımı, orijinal metinde "gender symmetry", hem kadın hem erkekte eşit düzeyde, eşdeğer anlamına gelmektedir. (ç.n.)

cinsiyet bakışımı olarak görülmektedir (Johnson'da %56 şiddet uygulayan erkek, 2000a; ayrıca bkz. Milardo, 1998).

Pek çok çalışma toplumsal cinsiyet bakışımını, ilişkilerinde en az bir defa şiddet uygulamış olan kadınların ve erkeklerin yüzdesi açısından tanımlamaktadır. Ancak, toplumsal cinsiyet bakışımı diye bir olguyu tanımlıyor olmak, farklı erkek ve kadın şiddet frekanslarının ve erkekten kadına ve kadından erkeğe yönelik şiddetin farklı fiziksel sonuçlarını göz ardı etmemize neden olur. Önceki için, Johnson (1999) "karşılıklı" YEŞ içeren ilişkilerin %31'inde kocaların karılarından daha sıklıkla şiddet kullandıklarını, öte yandan kadınların kocalarına karşı daha sıklıkla şiddet kullandıkları oranın %8 olduğunu göstermektedir. Verilen zarar bakımından, erkekten kadına yönelik şiddet daha ciddi fiziksel sonuçlar getirmektedir (Brush, 1990; Sorenson, Upchurch, Shen, 1996; Straus, 1990a, 1999; Tjaden ve Thoennes, 1999).

Bazı çalışmalar, şiddetin nedenlerinin kadın ve erkek için aynı olmama olasılığına odaklanırlar. Foo ve Margolin (1995), flört durumunda, bir takım standart haberci değişkenlerin; erkekten kadına yönelik şiddetin varyansının %41'ini açıklarken, kadından erkeğe yönelik şiddet söz konusu olduğunda ise bunun sadece %16'sının açıkladığını bildirmişlerdir (ayrıca bkz. Anderson).

Toplumsal cinsiyet bakışımı konusu, kendi içinde ayrı bir konu olsa da eşe yönelik şiddetin hem bir takım metodolojik gelişmelerini hem de doğasının teorik bir kavrayışını sağlamaktadır. Metodolojik olarak tartışma, CTS'nin yeni bir versiyonunun (Straus, Hamby, Boney-McCoy, ve Sugarman, 1996), şiddetle ilgili yapılan görüşmelerin içeriklerinin genel bir değerlendirmesinin (Straus, 1999; Tjaden ve Thoennes, 1999) ve çiftlere ilişkin veri konusuyla ilgili tartışmaların (Szinovacz ve Egley, 1995) da içinde olduğu birtakım gelişmelere yol açmıştır. Tartışma ayrıca, çeşitli araştırma desenlerinde yer alan örneklem konularına dikkat etme gerekliliğini de ortaya çıkarmıştır (Johnson, 2000b; Straus 1990a).

Teoriye ilişkin olarak tartışma, Straus'u kadınların erkek eşlerine yönelik olarak uyguladıkları şiddetin sosyal kökenlerini düşünmeye sevk etmiştir (Straus, 1999). Straus, kadınların, kendilerinin uyguladıkları şiddetin zararsız olduğunu (Fiebert ve Gonzales, 1997) ve belli koşullar altında erkeğe tokat atmanın uygun bir "feminen" davranış olduğunu varsaymaları gibi etkenleri tartışmıştır. Johnson (1995) ayrıca, eşe yönelik şiddette cinsiyete dayalı nedensel etkenlerin temel bir listesini sunmuş ve bunların bazı kombinasyonlarının YEŞ'e, bazılarının ise İY'ye neden olduğunu

savunmuştur. Son on yılın toplumsal cinsiyet odaklı diğer teorik çalışmaları, daha geniş sosyal bağlama (Dobash ve Dobash, 1992, 1998; Straus, 1999), toplumsal cinsiyet modellerinin sosyal inşasına (Anderson, 1997; Dobash ve Dobash, 1998) ve evrimsel modellere (Buss ve Schakelford, 1997; Wilson ve Daly, 1996, 1998) odaklanmış bir teoriyi içermektedir. Şüphesiz, eşe yönelik şiddetin toplumsal cinsiyet bağlamında ayrımlaştırılmasının hangi yönlerinin kadın-erkek farklılıklarının bir işlevi olduğunu ve hangilerinin de heteroseksüel ilişkilerin belirli bir biçimde toplumsal cinsiyet bağlamında ayrımlaştırılmış doğasıyla daha çok ilişkili olduğunu kendimize sormaya zorladığı gibi, daha ileri teorik gelişmelere neden olduğu şekliyle, toplumsal cinsiyet homoseksüel ve lezbiyen ilişkileri üzerine yazılmış olan literatüre de merkezi olarak ilişkilendirilmiştir (Renzetti ve Milley, 1996; West, 1998).

Kuzey Amerika'da İrk ve Etnisite. Önceki ırk ve etnisite çalışmalarının pek çoğu, istismar olaylarındaki ve bu istismarlara karşı olan tepkilerdeki etnik farklılıklara ciddi bir önem vermiyorlar, bu konuda asıl olarak Siyah-Beyaz farklılıklarına odaklanıyorlardı (Crenshaw, 1994). Bu tarz literatür, eşe yönelik şiddetin Beyazlara oranla Siyahlar arasında daha fazla olduğunu düzenli olarak belirten alan araştırmalarıyla 1990'lara kadar sürmüştür (Anderson, 1997; Cazenave ve Straus, 1990; Greenfield ve Rand, 1998; Sorenson, 1996; Tjaden ve Thoennes, 1999). Ancak, son zamanlarda yapılan çalışmalar diğer etnik grupları da kapsamı yoluyla, etnik karşılaştırmaları genişletmiştir. Örneğin, 1995-1996 Ulusal Kadınlara Karşı Şiddet Araştırması'nda (Tjaden ve Thoennes, s. 22-26) Asya ve Pasifik Adalı kadınların sadece %13'ü özel partneri tarafından fiziksel saldırıya uğradıklarını bildirmişlerdir. Oran beyaz kadınlar için, %21, Afrika-Amerikalılar için %26, Amerika ve Alaska yerlileri için %31 ve karma ırk içinse %27'dir.

Bu farklılıklara ilişkin sormamız gereken iki önemli soru vardır. Birincisi, bahsettiğimiz şiddet ne tür bir şiddettir? Bu araştırmalar, yukarıda tartışılan çeşitli şiddet türleri arasında ayrımlar yapmaz. Bu araştırmalarda bildirilen yüksek şiddet oranlarının daha çok İY anlamına gelip gelmediğini bilmiyoruz. Bunlar daha yüksek olasılıkla YEŞ'tir. Bu tarz ayrımları yapmadıkça, ırk farklılıkları hakkında iyi teoriler geliştiremeyiz. İkinci olarak, Ulusal Aile Şiddeti Araştırma verilerinde de görüldüğü üzere (Cazenave ve Straus, 1990), "ırksal" farklılıkların ırk ve etnisite ile sosyo-ekonomik statü ile olduğundan ne düzeyde daha az ilgili olduğunu sorgulamalıyız. Lockheart'ın (1991) Afrika-Amerikalı ve Avrupa-Amerikalı yüksek, orta ve düşük gelir gruplarından seçtiği 307 kadın üzerinde yaptığı daha yeni bir araştırmada, şiddet oranlarında ırka bağlı hiçbir önemli farklılık bulunmamıştır.

Konuya ilişkin soruların da ötesinde; daha kurumsal ve kültürel nedenlere odaklanan gelişmekte olan bir literatür bulunmaktadır. Çeşitli kültürel ve etnik bağlamlarda hakim sosyal kurumlar aile içi şiddete etkin olarak göndermede bulunurlar mı? Kadınların ihtiyaç duyduğu hizmetler yaşadıkları toplumlarda bulunur mu? Akrabalar, arkadaşlar ve komünite aile içi şiddet konusuyla yüzleşmek ve onu yok etmek için çaba gösteriyorlar mı? Farklı gruplarda psikolojik ve sosyal etkiler aynı mı? Örneğin, Eng (1995), dayaa maruz kalmayı bildirmenin, evlilikteki başarısızlığın kadının suçu olduğuna inanarak sosyalleşmiş pek çok Asya göçmeni kadın için utanç verici olduğundan bahsetmiştir (ayrıca bkz. Song, 1996). Gondolf, Fisher, ve McFerron (1991) Teksas sığınma evinin 5708 sakinini incelemiş ve Beyaz, Afrika-Amerikalı, Hispanik kadınlarının maruz kaldıkları şiddet düzeyleri arasında önemli bir fark saptamamıştır, fakat Hispanik kadınların ekonomik olarak görece dezavantajlı olduklarını ve bu yüzden de Beyaz ve Afrika-Amerikalı kadınlara oranla daha uzun süre dayaa dayanma eğiliminde olduklarını bulmuştur. Crenshaw (1994), zorunlu gözaltı gibi gelişmekte olan politik gündemdeki ırk ve etnisite konularına karşı duyarsızlıktaki ve ayrıca farklı ırklardan gelen kadınlarına yönelik aile içi şiddet yardımlarındaki eksiklikleri ilk tanımlamış olan bilim insanlarından biridir. Bu tür konular, Amerikalı Yerli halkın (Bachman, 1992; Fairchild, Fairchild, ve Stoner, 1998; McEarchern, Winkle, ve Steiner, 1998; Norton ve Manson, 1995; Tom-Orme, 1995; Waller, Risley-Curtis, Murphy, Medill, ve Moore, 1998), Asyalı ve Pasifik Ada halklarının (Abraham, 1995; Ho, 1990; Song, 1996; Yick ve Agbani- Siewert, 1997), Latin grupların (Perilla, Bakerman, ve Norris, 1994) ve Afrika-Amerikalıların (Dennis, Key, Kirk, ve Smith, 1995, 1995; Marsh, 1993; Richie, 1996) aralarında olduğu Kuzey Amerika'daki birçok belli başlı etnik ve ırksal gruba gönderme yapmaya başlamıştır.

Bu literatür genişledikçe, iki genel soruyla ilgilenmek önemli olacaktır. Birincisi, dışlanma ve tahakküme ilişkin ortak deneyimlerin ya da yakın zamanda gerçekleşen göçlerin yol açtığı benzerlikler gibi, "azınlık" grupların alt kümelerinkine benzer deneyimleri şekillendiren sosyal güçleri tanımlayabilir miyiz (Cervantes ve Cervants, 1993; Root, 1996; Sorenson, 1996)? İkinci olarak, her bir belli ırksal ve etnik durumun aile içi şiddeti ve onun sonuçlarını şekillendirdiği ve toplumun buna tepki verdiği özgün yollar nedir? Bu tür ayrımlar yapmanın önemine ilişkin bir örnekte Sorenson ve Telles (1991, s.3) göçmen statüleri dikkate alınana kadar örneklemelerindeki Hispanik olmayan Beyazlar ve Meksika-Amerikalılar arasında herhangi bir fark saptamamışlardır: "ABD'de doğan Meksika-Amerikalılar, Meksika'da doğanlara kıyasla 2.4 kat daha fazla oran bildirmişlerdir". Bu bulgular, bize

hem Kuzey Amerika'daki belirli grupların arasındaki farklılıkların önemini hem de küresel etkiler yaratan kültürel kökenler ve göçmen statüsü meselelerini anımsamamıza hizmet ederler (Kane, 1999).

Küresel Karmaşıklıklar. Bu incelemeye, kültürel farklılıklardaki, ekonomik ve sosyal yapıdaki, çatışma ve savaşın etkilerindeki ve göçmen ve mülteci nüfusların durumundaki karmaşıklıkları bünyesinde barındıran aile içi şiddetin küresel karmaşıklığına göndermede bulunarak başlayabiliriz. İlk olarak, eşe yönelik şiddetin uluslararası faaliyet alanına dair birkaç açıklamaya dikkati çekebiliriz (Heise, 1996; Heise, Raikes, Watts, ve Zwi, 1994; İnsan Hakları İzleme Örgütü, 1995; Klein, 1998; Levinson, 1989; Sewall, Vasan, ve Schuler, 1996; Birleşmiş Milletler, 1989). Buna ek olarak, belirli ülkelerdeki aile içi şiddete ilişkin İngilizce bilimsel çalışmalar yapılmaya başlanmıştır (Alexander, 1993; Dawud-Noursi, Lamb, ve Sternberg, 1998; Fawcett, Heise, Isita-Esperej, ve Pick, 1999; Glantz, Halperin, ve Hunt, 1998; Gondolf ve Shestakou, 1997; Grandin ve Lupri, 1997; Haj-Yahia, 1998; Handwerker, 1998; Kalu, 1993; Ofei-Aboagye, 1994; Schuler, Hashemi, Riley, ve Akhter, 1996; Steward, 1996; Tang, 1994). Sonuç olarak, birkaç belirli uluslararası konuya kısaca değinmek istiyoruz.

Birinci olarak, küresel bağlamda aile içi şiddet artık bir insan hakları konusu olarak tanımlanmaktadır (Richters, 1994). İkinci olarak, çeşitli ülkelerde eşe yönelik şiddet olaylarında kayda değer bir çeşitlilik görülmektedir (Heise, 1994). Şüphesiz, bu istatistiklerde sözü geçen şiddetin ne tip olduğunu bilemeyiz. Ayrıca, eşe yönelik şiddetin sosyal ve kültürel kökenlerine ilişkin ipuçlarını göz önünde bulundurduğumuz sürece, açıklamalarımızın etnosentrizmini gözetmek de önemli olacaktır. Örneğin, Bhattacharjee (1997), Batı Beyaz feminizminin, Güneydoğu Asyalı kadınların kocalarına boyun eğdiklerine ilişkin varsayımını sorgular.

Üçüncü olarak, savaşın, iç çatışmanın ve yıldırmanın eşe yönelik şiddete olan etkilerini araştıran bir literatür gelişmektedir. McWilliams (1998) konuyu, büyük oranda Kuzey İrlanda örneğini kullanarak "stres altındaki toplumlar" olarak çerçevelemiştir. Burada, toplumun kaynakları çatışmaya çevrilmiş, öncelik büyük oranda aileleri bir arada tutmaya verilmiş ve kamu mercileri "düşman" tarafından denetim altına tutulabilir olmuştur; grup içi dayanışmanın aile içi şiddet gibi iç çatışmaları ortaya çıkarmasını engelleme talebi ve "savaşçı" imgeler ataerkil ideolojiyi pekiştirmiştir. McWilliam'a ait bölümü okudukça, bu benzer süreçlerin çoğunun Birleşik Devletler'deki abluka altında olan ırksal ve etnik azınlıklarla ilintili olma olasılığı bizde merak uyandırmıştır, her ne kadar "abluka" ifadesi,

McWilliam'ın üzerinde tartıştığı durumlara uygulanan açık gruplar arası şiddet için yeterli olmasa da.

Savaşın sonra iyileşme sürecinde olan ülkelerde, pronatalist politikalar, gebelik önleyici yöntemlere erişimi sınırlandırabilmekte ya da kadınların istismar edildikleri durumlarından kurtulabilmelerine olanak sağlayan istihdamları için gerekli olan yeteneklerini azaltmaktadır. Buna ek olarak, bütün dünyada toprakları işgal edilen yerli halklar, kültürlerinin yok edilmesi ve baskıcı ekonomik ve sosyal koşullar nedeniyle yüksek oranda kişiler arası ve aile içi şiddetle karşı karşıyadırlar (McWilliams, 1998, s. 123-124). Sömürgeleştirme, sömürgeleştirmeden çıkarma ve savaşın etkileri ve eşe yönelik şiddetin oranları ve şiddet biçimlerinin gelişimi üzerine yapılmış olan bilimsel çalışmalar henüz ortaya çıkmaktadır. Bu eksikliği doldurmak, araştırmanın gelecek on yılı açısından önemli bir konudur.

Son olarak, göçmen ve mülteci statüsü (bazen de yukarıda tartışıldığı üzere bir çeşit toplumsal gerginlikten kaçmanın bir sonucu olarak) istismar edildiği ilişkisinden kurtulmaya çalışan kadınlar için belli zorluklar yaratmaktadır. Evlerinde şiddete maruz kalan göçmen kadınlar; genellikle dilsel engeller, sınır dışı edilme korkusu, ulaşım eksikliği, çocukların vesayetini kaybetme korkusu ve kültürel tabular nedeniyle kısıtlanmaktadır (Hogeland ve Rosen, 1990).

Özet

Yapılan bazı ayrımlar eşe yönelik şiddetin doğasını teorik ve pratik açılarından anlamamızda merkezi rol oynarken (şiddet ve şiddet uygulayan türleri gibi), bazıları da daha duyarlı ve kapsamlı kuramlar geliştirmede bize önemli bir bağlam sağlar (ilişki türleri ve toplumsal cinsiyet farklılıkları gibi), ve diğerleri de bizleri bir durumu diğerlerine dikkatsizce genelleme eğilimimizi sorgulamaya zorlar. Bu tür ayrımlar 1990'larda aile içi şiddet literatürünün temel konusu olmuştur ve gelecek on yıl için de öyle olmaya devam edecektir.

Kontrol

1990'ların ikinci temel konusu kontroldür. Uygulanan şiddet, asıl nedeni ne olursa olsun, uygulayıcısına belli düzeyde bir kontrol sağlar, ancak şiddet türleri arasında ayrımlar yapmayı burada da merkezi olarak görmekteyiz. Kontrol; duruma özgü, dar anlamda belirli bir tartışmada galip gelmeye odaklanmış ya da belirli bir konuda birine dış geçirmeye yönelik olabilir (YEŞ). Diğer durumlarda ise kontrol, kişinin eşi üzerindeki genel bir kontrol kurmanın ya da sürdürmenin de dahil olduğu geniş bir anlamda olabilir (İİY, KŞK). Bazen de kontrol konusu genelde istismar eden eşten bir parça

kontrolü geri alma olarak ortaya çıkmaktadır (ŞKD). Farklı türde kontrol güdülerinin köken ve dinamiklerinin aynı anda olmayacağını varsayarak, bu konuda en fazla ilerlemenin bizim aile içi şiddeti anlamamız sonucu gerçekleşeceğine inanıyoruz.

Bu literatür incelememizde, bir bakıma keyfi bir ayırım yapmak istedik. Bazı yazarlar kocaların karılarını dövmesinin ataerkil kökenlerini analiz yolu ile kontrol konularına odaklanmışlardır (Dobash ve Dobash, 1992; Johnson, 1995; Pence ve Paymar, 1993). Bu bizim öncelikli yönelimimiz olsa da bizce; ataerkil gelenek ve yapıların ya da bireysel ataerkil güdülerin çok fazla ilgili olmadığı şiddetin ortaya çıkışında kontrolün rolüne ilişkin sorular sorabilmek amacıyla, eşe yönelik şiddetin tam olarak anlaşılması bu feminist analizlerin de ötesine geçmeyi gerekli kılmaktadır.

Toplumsal Cinsiyet Bağlamı

Johnson'ın (1995) şiddetin kontrol taktiklerinin genel örüntüsü içerisinde yer aldığını belirttiği İY tartışması, Duluth sığınma evi aktivistleri Pence ve Paymar'ın (1993) çalışmasının devamı niteliğindedir. Duluth'un eşlerini döven kişilere müdahale için ortaya attığı eğitim modelinin kalbi olan "güç ve kontrol çarkı", yardım için sığınma evine gelen kadınların beyanlarından oluşturulmuştur. Kirkwood'un (1993) istismar içeren ilişkisini terk eden kadınlar üzerinde yaptığı çalışma, ağırlıklı olarak kontrol dinamiklerinin analizlerine dayanmaktadır. Dobash ve Dobash'ın (1992) kocaların karılarını dövmelelerine ilişkin dinamiklerin analizi, dövülen kadınların perspektifleri tarafından şekillenmesine benzer biçimde şekillenmiştir; burada bahsi geçen kadınlar İskoçya'da önceki araştırmalarında görüştükları kadınlardır; yine onlar, aile ve diğer kurumların ataerkil biçimlerinin daha sosyolojik ve tarihsel analizlerini ağırlıklı olarak kullanmayı sürdürmüşlerdir. Onlar şimdi de kontrol konularını, eşlerine şiddet uygulayan erkeklerin perspektiflerinden araştırmaya başlamışlardır (Dobash ve Dobash, 1998). Konunun önemine ilişkin savları, sadece bir erkeğin "kadınını" kontrol etme hakkına sahip olduğunu hissettiği bir ilişki bağlamında değil aynı zamanda kadınlar ve erkekler arasındaki ilişkilerin biçimlendiği ve ayrıca diğer kurumların erkeklerin eşlerine uyguladıkları şiddete tepki gösterdikleri çok daha genel bir bağlama göndermede bulunur.

Dobash ve Dobash, diğer feministler gibi, analizlerini erkeklerin karılarını dövme olgusunu daha geniş toplumsal bir bağlama yükseltme eğilimindedirlerken; Jacobson ve Gottman (1998) eşlerini döven erkeklerden oluşan örneklemi arasından tanımladıkları şiddet uygulayıcı iki ayrı tür kişiliğin çocukluk kökenleriyle ilgili sorular sorma yoluyla bireysel düzeye

inmişlerdir. Benzer şekilde, erkeklerin karılarını dövmelelerine odaklanan, ancak araştırmalarında ağırlıklı olarak feminist analizlere dayanmayan diğer psikologlar da erkeklerin eşlerine yönelik uyguladıkları şiddetin gelişimsel kökenlerini araştırmaktadırlar (Dutton, 1995; Dutton ve Starzomsji, 1993; Holtzworth-Munroe vd., basımda, Holtzworth-Munroe, Stuart, ve Hutchinson, 1997).

Daha Genel Bir Kontrol Analizi için Beklentiler

Yukarıda tartişılan kontrol analizlerindeki sorun, bunların erkeklerce uygulanan İY'ye çok fazla odaklanarak YEŞ ve ŞKD'yi kavramamıza çok az olanak tanımaları ve hemcins ilişkilerindeki eşe yönelik herhangi bir şiddet türüne çok az ilgili olmalarıdır. Heteroseksüel ilişkilerdeki İY'yi kapsayan hatta daha da ötesine geçen şiddet ve kontrol konularıyla ilgili çok daha genel bir yaklaşıma gereksinimimiz vardır.

İlişkinin kontrolü ve şiddeti arasındaki bağlantıya odaklanan bir çalışmadan başlayarak, Jan Stets ve meslektaşları özel ilişkide kontrolün rolüne ilişkin analizle ilgili olarak iki çizgi geliştirmişlerdir (Stets ve Pirog-Good, 1990). Çalışmanın bir çizgisi, kendi yaşamlarında makul bir kontrol düzeyi sürdürmek üzere davranan bireylerin ilişkileri içerisinde (Stets, 1993, 1995b) ya da yaşamlarının diğer alanlarında (Stets, 1995a) kendi kontrol düzeyleri tehdit edildiğinde eşlerini daha çok kontrol eder olduklarını varsayan "tedavi edici modele" odaklanır. Bireysel farklılıklara daha fazla önem veren biraz daha farklı bir yaklaşımda, "kontrol kimliği" ve "hakim kimliği" kavramları, bu kavramların toplumsal cinsiyet, toplumsal cinsiyet kimliği eş ilişkilerinde kontrol etme davranışlarıyla olan ilişkileri açasından araştırılır (Stets, 1995c; Stets ve Burke, 1994, 1996).

Eğer bu literatür, onun şiddetle olan ilk bağlantısına geri taşınabilir ve ilişkilerdeki kontrol konularının toplumsal cinsiyet bağlamında ayrımlaştırılmasına ilişkin feminist analizler tarafından bilgilendirilebilirse, bu durum ana kuram gelişimi için önemli bir koşul sağlayacaktır. Bizler, en yararlı yaklaşımların toplumsaldan kişiler arasına ve oradan da bireylere kadar çok çeşitli analiz düzeylerini bir araya getirmelerini bekleriz (örneğin bkz. Llyod ve Emery, 2000).

Diğer Bazı Süregelen Konular

Eşe Yönelik şiddetle Başa Çıkma

şiddetle başa çıkma konusunda yazılan literatürün çoğu İY'ye odaklanmıştır. Kadınları istismar edildikleri ilişkilerinde "kurbanlar" olarak gören hakim görüş, 1990'larda kadınların kaçma, şiddete son verme ve

şiddetle daha farklı tarzlar yoluyla başa çıkma kararlarına odaklanan ve onları “sağ kalan” olarak tanımlayan bir şekilde değişmiştir (Ferraro, 1997). Campbell ve meslektaşları (Campbell, Miller, Cardwell, ve Belknap, 1994; Campbell, Rose, Kub, ve Nedd, 1998) üzerlerinde 2½ yıldan fazla çalıştıkları kadınların, şiddet vasıtasıyla üzerlerinde kontrol kuruldukları bir duruma düşürüldüklerinde, buna karşı çok becerikli bir şekilde direnç gösterdiklerini öne sürmüşlerdir. Uyguladıkları stratejiler (a) aktif olarak problemi çözmek, (b) saptanabilen kilit olaya tepki vermek ve (c) önce kendisiyle, daha sonra dolaylı ya da dolaysız olarak eşiyile anlaşmaya varmak olarak sıralanabilir. 2.5 yılın sonunda, dayaa maruz kalan kadınların dörtte üçü artık şiddet içeren bir ilişki içerisinde bulunmuyordu. Bunların %43'ü eşlerinden ayrılmış ve %32'si de şiddete son verme konusunda eşleriyle başarılı bir şekilde anlaşmaya varmışlardır. Bu da şiddet türleri ve ilişki türleri arasında ayrımlar yapmanın yararlı olduğu bir başka alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Uzlaşma stratejileri ve ayrılmaya ilişkin engeller; İY ve YEŞ için olduğu kadar flört, birlikte yaşama, hemcins ve karşı-cins ilişkileri için de oldukça yüksek düzeyde farklılaşmaktadır.

Ayrılma. Kadınların istismar edildikleri ilişkilerinden kopamayacaklarına ilişkin beklenenin ötesinde yaygın yanıltıcı düşünce dolayısıyla, başa çıkma stratejileri içinde en çok dikkatleri çeken, “ayrılma”dır. “Neden kalıyorlar?” başlıklı literatür inceleme yazılarını ve ders kitaplarını hala görmekteyiz. Gerçek olansa onların aslında kalmadıklarıdır (Campbell vd. 1994; Holtzworth- Munroe, Smutzler, ve Sandin, 1997, s.194-95). Kullandığımız dile dikkat etmeliyiz; kadınların üçte ikisinin şiddete dayalı ilişkisini terk ettiğini bulgulayan çalışmanın alt başlığını “kadınlar nasıl ve neden ayrılıyorlar” yerine “kadınlar nasıl ve neden kalıyorlar” diye atmanın hiçbir haklı sebebi yoktur (Herbert, Silver, ve Ellard, 1991).

Umut vaat edici görünen kuramsal bir yaklaşım da bağıllık teorisinden faydalanır. Rusbult ve Martz (1995), bağıllık, ödüller, zararlar, alternatifler ve yatırımlar gibi faktörlerin kadınların araştırma sürdüğü zaman dilimi içinde istismar edildikleri ilişkilerini terk etmeleri ya da kalmalarına yapacağı etkileri araştırmak için Rusbult'un yatırım modelini kullanırlar. Kalma ve terk etmeyle ilgili yapılan en iyi çalışmanın, terk etmeyi bir süreç olarak ele alacağına inanıyoruz. Choice ve Lamke (1997) bunu bir ölçüde gerçekleştirmiş ve kadınların kendilerine ilk olarak “Daha mı iyi durumda olacağım?” ve ikinci olarak da “Bunu yapabilir miyim?” diye sordukları iki sayfayı tanımlamışlardır. Ancak, terk etme sürecine daha detaylı olarak odaklanan başka çalışmalar da vardır.

Kirkwood'un (1993) eşsiz kitabı bizi hem istismar eden erkeklerin eşlerini tuzaklarına düşürdükleri; hem de buna karşılık o kadınların kurtuluşlarını planladıkları süreçlere götürür. Onun, tuzağa düşürülme "ağı" ve kaçışın "spirali" olarak ifade ettiği iki benzetmesi, sürecin detaylarını çok basit ve açık bir biçimde kavramaktadır. Bu erkekler, hem sahip oldukları ilişkilerini kontrol etmek için hem de eşlerinin onları hiçbir zaman terk etmeyecek olmalarını garanti altına almak için çok çeşitli kontrol taktikleri kullanırlar. Johnson'ın (1998) sığınma evi hareketine ilişkin analizi, istismar eden kişinin eşini tuzağa düşürmek amacıyla ilişkiye olan kişisel, ahlaki ve yapısal bağlılıkları, çıkarlarına göre şekillendirmesi bakımından bu sürece yönelir. Dayağa maruz kalan kadınlar hareketinin temel stratejilerinin (geçici olarak güvenli barınma, destek grupları, güçlenme danışmanlığı, sosyal destek hizmetleriyle ilişkiler kurma, hukuki savunma, koordine edilmiş toplum tepkisi) bu bağlılıkları etkisiz kılmak üzere kadınları güçlendirdiğini savunur. Kirkwood ayrıca, üzerinde çalıştığı kadınların ayrılma ve geri dönme süreçlerinde, her defasında daha çok psikolojik ve sosyal kaynak elde ettikleri, her defasında daha iyiye ulaşmak için kaçmaya daha yakın oldukları, mecazi olarak ağdan kurtulana kadar spiral üzerinde dışarıya doğru hareket etmelerine yardım etmede sığınma evi avukatlarının rolünden bahsetmektedir.

Eşe Yönelik Şiddetin Psikolojik ve Davranışsal Sonuçları

Bu makalenin sonuna doğru gelindikçe, eşe yönelik şiddetin, şiddet olayının içinde bulunan yetişkinler ve bunların çocukları için olan psikolojik sonuçlarıyla ilgili geniş bir literatüre rastlamaktayız. Ancak, şiddet türleri arasında ayrımlara dikkat etmemenin yarattığı zorluklara bir kez daha dikkat çekiyoruz. Bu literatürdeki bazı çalışmalar, şiddet türünün açıkça İY olduğu bir örneklem kullanırlarken; diğerleri, şiddetin sonuçlar bakımından önemli çıkarımlara sahip olabilecek farklılıkları dikkate almayan bir biçimde ölçüldüğü araştırma verilerini analiz ederler. Son 12 ay içerisinde herhangi bir zamanda surata atılmış bir tokatın, kişinin gururu üzerinde çok az etkili olması beklenirken; buna çocuklar tarafından tanıklık edilmemiş de olabilir. Saldırı ve psikolojik istismarın sistematik bir modeli de ayrı bir konudur.

Kurbanlar. Yine de literatür, İY'nin ve belki de kadına karşı olan diğer şiddet biçimlerinin, yaralanmalar ve fiziksel ve psikolojik sağlık anlamında uzun dönemli olumsuz etkilerinin olduğunu doğrulamıştır (Giles-Sims, 1998; Holtzworth- Munroe, vd. 1997, s. 184-189; Johnson ve Leone, 2000). Psikolojik etkiler, post travmatik stres bozukluğu, depresyon ve düşük düzeyde öz saygı olabilir.

Araştırmanın, psikolojik sağlıktan ziyade, kadınların maruz kaldıkları şiddetin nedenlerine ilişkin yaptıkları yorumlara odaklanan bir diğer ilginç çizgisi bulunmaktadır. Holtzworth-Munroe ve meslektaşları (Holtzworth-Munroe, Jacobson, Fehrenbach, ve Fruzzetti, 1992), bir literatür incelemesi temelinde araştırma verilerinin, kadınların eşleri tarafından maruz bırakıldıkları şiddetle ilgili olarak genellikle kendilerini suçlamadıklarını gösterdiğini savunurlar (ayrıca bkz. Cantos, Neidig, ve O'Leary, 1993). Bununla birlikte, kurbanın kendini suçlama konusunun genellikle daha niteliksel araştırmalar tarafından ele alındığı gerçeği, değişkenleri dengelemek ve şiddetin sonuçlarını etkilemek gibi birtakım atıflar üzerine yapılan araştırmaların yararlı olabileceğine ilişkin bir düşüncüyü de beraberinde getirmektedir. (Andrews ve Brewlin, 1990; Fincham, Bradbury, Arias, Byrne, ve Karney, 1997).

Şiddetin erkekler ve kadınlar üzerindeki fiziksel ve psikolojik sonuçlarını karşılaştıran çalışmalar, kadınlar için daha ciddi sonuçlara ulaşmışlardır (Browne, Williams, vd. 1999; Brush, 1990; Dobash vd. 1992; Grandin, Lupri, ve Brinkerhoff, 1998; Sorenson vd. 1996; Straus, 1999; Vivian ve Langhinrichson-Rohling, 1994). Şüphesiz, bu karşılaştırmalardaki tehlike, elmalarla armutları karşılaştırmak gibi olabilmektedir çünkü bunların birçoğu şiddet türlerine ilişkin hiçbir ayrımın yapılmadığı araştırma verilerinden yararlanmaktadır. Bu tarz araştırmalarda pek çok erkeğin İY'ye maruz kalmış olmaları pek olası değilken, önemli sayıda kadın bu tür şiddete maruz kalmaktadırlar. (Johnson, 2000a). Nitel ve anlatsal veriler yıldırıcı şiddetin sonuçlarının kadınlar için olduğu kadar erkekler için de ciddi olabileceğini öne sürer (Cook, 1997; Island ve Letellier, 1991; Letellier, 1996).

Çocuklar. Eşe yönelik şiddetin, buna tanık olan çocuklar üzerindeki etkilerine ilişkin yazılmış önemli bir literatür bulunmaktadır (Kolbo, Blakely, ve Enlgleman, 1996; Wolak ve Finkelhor, 1998). Diğer pek çok etkinin yanı sıra davranışsal etkiler saldırganlık ve suç işlemeyi kapsamaktadır. Psikolojik etkiler ise anksiyete, depresyon ve düşük düzeyde özsayı olarak ortaya çıkmaktadır. Ebeveynleri arasındaki şiddeti hatırlayan üniversite çağındaki kadınlar arasında; daha şiddetli depresyon ile daha düşük düşük düzeylerde sosyal yeterlilik ve özsayı gibi uzun dönemli etkilerin oluştuğuna ilişkin bulgular vardır (Henning, Leitenberg, Coffey, Bennett, ve Jankowski, 1997; Silvern, Karyl, Waelde, Hodges, ve Starek, 1995). Ancak, bu çalışmalardan bazılarının ebeveyn şiddetinin daha açık olarak yaşandığı toplumlarla ilgilenmiş olmalarına karşın; ölçümlerin, çoğu durumlarda gerekli ayrımlar yapmaya izin vermediklerini yeniden belirtmeliyiz. Kişiler tarafından belirtilmiş etkileri genellikle az olmakla birlikte İY'ye maruz kalmanın YEŞ'in etkileriyle

bir araya getirilerek sesi kısılmış olan güçlü etkilerinin olup olmayacağını bilmiyoruz.

Şiddetin Kuşaklararası Aktarımızılığı. Çocuklar üzerindeki uzun dönemli etkilerin belirli bir türü, bugünkü yerini hak edecek kadar çalışılmıştır. Bilim insanları “eşe yönelik şiddetin oluşmasında en çok kabul gören tehlike işaretini belki de kişilerin köken ailelerindeki şiddet” (Kantor ve Jasinsky. 1998, s.16) olduğunu kabul etmelerine rağmen, incelediğimiz çalışmalardaki ilişkinin zayıflığı bizleri düşündürmüştür. Diğer sosyalleşme çalışmalarında olduğu gibi bunda da “aktarım” benzetmesinin yaygın biçimde kullanımı köken ailenin, çocukların yetişkin yaşamlarının üzerindeki etkilerine ilişkin gerçeğin saptırıldığını ortaya koymaktadır. Yine de bilim insanları çoğu durumda başlangıçta etkili bir şekilde "aktarım" göstermeyen verilerle, "aktarımın" gerçekleştiği mekanizmaların değerlendirmesine geçtiler. Örneğin, Simons, Lin ve Gordon (1998), buldukları en büyük sıfır dereceli korelasyonun .12 olduğu ve flört şiddetindeki varyansın kabaca %1'ini temsil ettiği gerçeğine dikkatimizi çekmeyerek, ebeveyn davranışının çocuklarının flört şiddetini etkilediği sürecin yapısal eşitlik modellerini sundular. Ayrıca, evlilik ve evlilik benzeri ilişkilerdeki kuşaklararası aktarımın varlığını kabul eden ve birbirlerine şiddet uygulayan ebeveynlerin çocukları olarak dünyaya gelmiş olup da eşlerine şiddet uygulamayan erkeklerin ortaya çıktıkları koşulları araştıran bazı temel analizleri kısıtlayan bir çalışma da bulunmaktadır. Eklerinde belirtildiği üzere, verilerinde kuşaklararası etkiyi temsil eden korelasyon $r=.10$, ve yine açıklanmış olan varyans da %1'dir. Foshee, Bauman ve Linder (1999) de benzer şekilde, flört şiddetinde varyansın en fazla %2'sini temsil ettiği etkilere müdahale eden değişken modellerini test etmişlerdir.

Burada önemli olan nokta; etkilerin sadece önemsiz olması değildir. Sosyal bilimciler gerçekten diğer alanlarda da bu gibi önemsiz etkilere çoğu zaman çok fazla anlam atfederler. Bizim ilgilendiğimiz nokta ise; aktarım benzetmesi ve “şiddet döngüsü” gibi terimlerin kullanımının, eşe yönelik şiddetin bir kuşaktan diğerine aynen aktarılması anlamını içermeleridir. Bu literatürde daha önce hiç değinilmemiş olan kuşaklararası etkiyi en güçlü şekilde temsil edebilecek, çok sayıda yazardan yapılan alıntılarla zenginleştirilmiş veri ile burada ilgilendiğimiz konuya dikkatleri çekmek istiyoruz. Birinci Ulusal Aile Şiddeti Araştırması'ndan edinilen verileri analiz ederek, Straus, Gelles ve Steinmetz (1988, s.101) “şiddeti en yüksek düzeylerde yaşayan ebeveynlerin erkek çocuklarının eşlerini dövme oranının, şiddet içermeyen ailelerinkine kıyasla yüzde 1,000 daha fazla olduğunu...” belirtirler. İhmalimiz sonucu atladığımız gerçek oran ise %20'dir,

bu da CTS tarafından tanımlandığı üzere, ebeveynlerinin eşe yönelik şiddetin ortalama düzeyinin iki standart sapma üstünde olan erkekler arasında bile yetişkin erkek çocuklarının %80'inin son 12 ay içerisinde ciddi düzeyde şiddet içeren herhangi bir olaya karışmadığı anlamına gelmektedir. Şiddet kullanan %20 nedir öyleyse? Burada, bu erkeklerin (ya da eşlerinin) uyguladıkları şiddetin ne tür bir şiddet olduğunu asla bilemeyeceğimizi iddia ettiğimiz her zamanki söylemimize dönmeliyiz.

Eşe Yönelik Şiddetin Sosyal Sonuçları

1990'lar boyunca bilim; eşe yönelik şiddet, yoksulluk, refah ve evsizlik arasındaki karşılıklı bağlara odaklanmaya başladı. Bu çalışma, devletlere en kısıtlayıcı bazı maddelerinden kadınları muaf tutma olasılığı tanıyan, özellikle 1996'daki sözde refah reform taslağıyla ilgili hale gelmiştir (Kurz, 1998). Özellikle düşük geliri kadınlara odaklanan araştırma, sosyal ve ekonomik başarıya zarar veren kişiler arasındaki olağandışı yüksek düzeydeki şiddeti bir şekilde açığa çıkarır. Zorza (1991), evsiz kadınların en az yarısının özel partnerleri tarafından uygulanan şiddet yoluyla oturdukları yerden kovulmuş olduklarını ortaya çıkarmıştır. Browne ve Bassuk (1997), Massachusetts'te (1997) 220 evsiz ve 216 evsiz olmayan fakat düşük geliri kadınlara, çocuk istismarı ve yetişkinlerin özel ilişki şiddeti hakkında görüşmüştür. Yanıt verenlerin yaklaşık olarak üçte biri şu andaki eşlerinin ya da en son eşlerinin onlara karşı ciddi fiziksel şiddet uyguladıklarını belirtmiştir. Browne ve meslektaşları (Browne, Salomon, ve Bassuk, 1999) da "çok çeşitli etkenleri kontrol ederek; son 12 ay içerisinde eşleri tarafından fiziksel saldırı/şiddet gören kadınların yalnızca üçte birinin son 6 ay boyunca haftada en az 30 saatlik ya da bir sonraki yıl boyunca daha fazla süre için bir işe sahip olma gibi bir şansa, ancak böylesine bir şiddeti hiç yaşamamış kadınlarda olduğu kadarıyla sahip olduklarını bildirmişlerdir. Kadın istihdamını engelleyen diğer etkilerin incelenmesi de (Brandwein, 1998; Lloyd, 1999) eşlerini istismar eden erkeklerin kadınları ulaşımdan yoksun bırakma, işyerinde rahatsız etme, saat alarmlarını kapatma, iş görüşmelerinden önce onları dövme ve çocuk bakımına katılacağına söz verdiği halde ortalıktan kaybolma gibi yollarla kadınların istihdam olanaklarını kasıtlı olarak zayıflattıklarını belirtirler. Bazı istismarcı erkekler ise eşlerinin çalışmasını doğrudan yasaklarlar. Dayak, ayrıca dolaylı olarak da (a) yinelenen şekilde işe devamsızlıklara neden olma (b) kadınların fiziksel sağlığını, zihinsel çevikliğini ve konsantrasyonunu zayıflatma (c) öz saygı ve istekleri azaltma yollarıyla da istihdamı baltalar. Böylece, araştırmalar ve suç istatistikleri düşük geliri eşler ve düşük geliri mahallelerdeki yüksek derecede eşe yönelik şiddetin varlığına işaret ederlerken (Anderson, 1997;

Lupri, Grandin, ve Brinkerhoff, 1994; Miles- Doan, 1998; Straus, 1990b), çok sayıda kadına göre ise şiddet; yoksulluk için hızlandırıcı etken olmakta ve kuşkusuz gelir ve meslek statüsünü yükseltmede bir engel teşkil etmektedir.

Sonuç

1990'lar eşe yönelik şiddet üzerine yazılmış olan literatürde ciddi artışın olduğu bir dönemdir, bu ayrıca, şiddet türleri arasında ayrımlar yapma gerekliliğine özen gösterme konusunda da önemli bir gelişmeyi kapsamaktadır. Ne yazık ki; son on yıla ilişkin bu incelemeden çıkardığımız ana sonuç; ayırım yapmanın önemine ilişkin zamanla artan kanıtlara rağmen, bu ayrımlara dikkat etmememizden dolayı bizim genel teorik ve ampirik çalışmamızın neredeyse tamamına ciddi şekilde ket vurulmuş olduğudur. Yüze atılan "feminen" bir tokat, aşağılama suretiyle psikolojik istismarda bulunmanın beraberinde bir de dövme şeklindeki bir korkutma modeli, karşılıklı itişmeye neden olan bir tartışma ya da kendi yaşamını kurtarmak için başka bir yol bulamayan bir kişinin işlediği cinayet gibi çok farklı davranış biçimlerinin hepsini bir kefeye koyduğumuz sürece; eşe yönelik şiddetin nedenlerinin ve sonuçlarının sınıflandırılması hiçbir zaman etkili olamayacaktır.

Farklı olguların bu şekilde bir kefeye konma olasılığı, toplumsal cinsiyet bakımında olduğu üzere çok daha zahmetli, ciddi hatalara neden olabilir. Çok değişkenli analizlerdeki nedensel süreçlerle ilgili çıkarımlardan, olayın ortaya çıkmasında gruplar ve zaman içerisindeki farklılıklar hakkındaki ifadelerle kadar risk etmenlerinin listesinde bulunan her şeyin doğruluğu sorgulanır. Bu makale boyunca, şiddet türleri arasında bir genellemeyi sorgulama ihtiyacı hissetmediğimiz bir bölümle karşılaşması oldukça zordur. Araştırmamıza yeniden dönmemiz, şiddet türleri arasında ayrımlar yapmamız ve bildirdiklerimizin hangilerinin hangi şiddet biçimlerine uygulanabileceğini keşfetmemiz gerekmektedir.

Bu yüzyılın başında eşe yönelik şiddetle ilgili olarak; şiddet türleri arasında önemli ayrımlar yapmada ve şiddetin farklı biçimlerine ilişkin farklı nedenleri, dinamikleri ve sonuçları göz önünde tutan kuramlar geliştirmede daha dikkatli olan çalışmalar görüleceğini umuyoruz. Bu denli önemli olan bir başka nokta ise, bu farklılıkları açık bir şekilde yansıtmak anlamında bilgimizi birbirimize ve genel olarak da topluma sunuşumuzdur; böylece kamuoyu ve politikalar geliştirmede, bu öğrenilenlerden uygun bir şekilde yararlanılabilecektir.

Kaynakça

- Abraham, M. (1995). Ethnicity, gender, and marital violence: South Asian women's organizations in the United States. *Gender and Society*, 9, 450-468.
- Alexander, R. (1993). Wife battering-An Australian perspective. *Journal of Family Violence*, 8, 229-251.
- Anderson, K. L. (1997). Gender, status and domestic violence: An integration of feminist and family violence approaches. *Journal of Marriage and the Family*, 59, 655-669.
- Andrews, B., & Brewin, C. R. (1990). Attributions of blame for marital violence: A study of antecedents and consequences. *Journal of Marriage and the Family*, 52, 757-767.
- Archer, J. (in press). *Sex differences in aggression between heterosexual partners: A meta-analytic review*. Psychological Bulletin.
- Bachman, R. (1992). *Death and violence on the reservation: Homicide, family violence, and suicide in American Indian populations*. Westport, CT: Autumn House.
- Bachman, R., & Carmody, D. (1994). Fighting fire with fire: The effects of victim resistance in intimate versus stranger perpetrated assaults against females. *Journal of Family Violence*, 9, 317-331.
- Bhattacharjee, A. (1997). The public/private mirage: Mapping homes and undomesticating violence work in the South Asian immigrant community. In M. J. Alexander & C. T. Mohanty (Eds.), *Feminist genealogies, colonial legacies, democratic futures* (308-329). New York: Routledge.
- Bookwala, J., Frieze, I. H., Smith, C., & Ryan, K. (1992). Predictors of dating violence: A multivariate analysis. *Violence and Victims*, 7, 297-311.
- Brandwein, R. A. (1998). *Battered women, children, and welfare reform: The ties that bind*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Brant, B. (1996). Wild Turkeys. In S. Koppelman (Ed.), *Women in the trees: U.S. women's short stories about battering & resistance, 1839-1994* (199-230). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Browne, A., & Bassuk, S. S. (1997). Intimate violence in the lives of homeless and poor housed women: Prevalence and patterns in an ethnically diverse sample. *American Journal of Orthopsychiatry*, 67, 261-278.
- Browne, A., Salomon, A., & Bassuk, S. S. (1999). The impact of recent partner violence on poor women's capacity to maintain work. *Violence Against Women*, 5, 393-426.
- Browne, A., Williams, K. R., & Dutton, D. G. (1999). Homicide between intimate partners: A 20-year review. In M. D. Smith & M. A. Zahn (Eds.), *Homicide: A sourcebook of social research* (149-164). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Brush, L. D. (1990). Violent acts and injurious outcomes in married couples: Methodological issues in the National Survey of Families and Households. *Gender & Society*, 4, 56-67.
- Buss, D. M., & Shackelford, T. K. (1997). From vigilance to violence: Mate retention tactics in married couples. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72, 346-361.

Campbell, J. C., Miller, P., Cardwell, M. M., & Belknap, R. A. (1994). Relationship status of battered women over time. *Journal of Family Violence*, 9, 99-111.

Campbell, J. C., Rose, L., Kub, J., & Nedd, D. (1998). Voices of strength and resistance: A contextual and longitudinal analysis of women's responses to battering. *Journal of Interpersonal Violence*, 13, 743-762.

Cantos, A. L., Neidig, P. H., & O'Leary, K. D. (1993). Men and women's attributions of blame for domestic violence. *Journal of Family Violence*, 8, 289-302.

Cascardi, M., & Vivian, D. (1995). Context for specific episodes of marital violence: Gender and severity of violence differences. *Journal of Family Violence*, 10, 265-293.

Cazenave, N. A., & Straus, M. A. (1990). Race, class, network embeddedness, and family violence: A search for potent support systems. In M. A. Straus & R. J. Gelles (Eds.), *Physical violence in American families* (321-339). Brunswick, NJ: Transaction.

Cervantes, N. N., & Cervantes, J. M. (1993). A multicultural perspective in the treatment of domestic violence. In M. Harway & M. Hansen (Eds.), *Battering and family therapy: A feminist perspective* (156-174). Newbury Park, CA: Sage.

Chang, V. N. (1996). *I just lost myself: Psychological abuse of women in marriage*. Westport, CT: Praeger.

Choice, P., & Lamke, L. K. (1997). A conceptual approach to understanding abused women's stay/leave decisions. *Journal of Family Issues*, 18, 290-314.

Cook, P. W. (1997). *Abused men: the hidden side of domestic violence*. Westport, CT: Praeger/Greenwood.

Crenshaw, K. (1994). Mapping the margins: Intersectionality, identity politics, and violence against women of color. In M. A. Fineman & R. Mykitiuk (Eds.), *The public nature of private violence: The discovery of domestic abuse* (93-118). New York: Routledge.

Dawud-Noursi, S., Lamb, M. E., & Stenberg, K. J. (1998). The relations among domestic violence, peer relationships, and academic performance. In C. Feiring (Ed.), *Families, risk, and competence* (207-226). Mahwah, NJ: Erlbaum.

Dennis, R. E., Key, L. J., Kirk, A. L., & Smith, A. (1995). Addressing domestic violence in the African American community. *Journal of Health Care for the Poor and Underserved*, 6, 284-293.

Dobash, R. E., & Dobash, R. P. (1992). *Women, violence and social change*. New York: Routledge.

Dobash, R. E., & Dobash, R. P. (1998). Violent men and violent contexts. In R. E. Dobash & R. P. Dobash (Eds.), *Rethinking violence against women* (141- 168). Thousand Oaks, CA: Sage.

Dobash, R. P., Dobash, R. E., Wilson, M., & Daly, M. (1992). The myth of sexual symmetry in marital violence. *Social Problems*, 39, 71-91.

Dutton, D. G. (1995). *The batterer: A psychological profile* (with Susan K. Golant). New York: Basic Books.

Dutton, D. G., & Starzomski, A. J. (1993). Borderline personality in perpetrators of psychological and physical abuse. *Violence and Victims*, 8, 327-338.

- Elliot, P. (Ed.). (1990). *Confronting lesbian battering: A manual for the battered women's movement*. St. Paul, MN: Minnesota Coalition for Battered Women.
- Eng, P. (1995). Domestic violence in Asian/Pacific Island communities. In D. L. Adams (Ed.), *Health issues for women of color* (78-88). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Fairchild, D. G., Fairchild, M. W., & Stoner, S. (1998). Prevalence of adult domestic violence among women seeking routine care in a Native American health care facility. *American Journal of Public Health*, 88, 1515-1517.
- Fawcett, G., Heise, L. L., Isita-Espejel, L., & Pick, S. (1999). Changing community responses to wife abuse: A research and demonstration project in Iztacalco, Mexico. *American Psychologist*, 54, 41-49.
- Ferraro, K. J. (1997). Battered women: Strategies for survival. In A. Carderelli (Ed.), *Violence among intimate partners: Patterns, causes, and effects* (124-140). New York: Macmillan.
- Fiebert, M. S., & Gonzalez, D. M. (1997). College women who initiate assaults on their male partners and the reasons offered for such behavior. *Psychological Reports*, 80, 583-590.
- Fincham, F. D., Bradbury, T. N., Arias, I., Byrne, C. A., & Kamey, B. R. (1997). Marital violence, marital distress, and attributions. *Journal of Family Psychology*, 11, 367-372.
- Follingstad, D. R., Rutledge, L. L., Berg, B. J., Hause, E. S., & Polek, D. S. (1990). The role of emotional abuse in physically abusive relationships. *Journal of Family Violence*, 5, 107-120.
- Foo, L., & Margolin, G. (1995). A multivariate investigation of dating aggression. *Journal of Family Violence*, 10, 351-377.
- Foshee, V. A., Bauman, K. E., & Linder, G. F. (1999). Family violence and the perpetration of adolescent dating violence: Examining social learning and social control processes. *Journal of Marriage and the Family*, 61, 331-342.
- Gaertner, L., & Foshee, V. (1999). Commitment and the perpetration of domestic violence. *Personal Relationships*, 6, 227-239.
- Giles-Sims, J. (1998). The aftermath of partner violence. In J. L. Jasinski & L. M. Williams (Eds.), *Partner violence: A comprehensive review of 20 years of research* (pp. 44-72). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Glantz, N. M., Halperin, D. C., & Hunt, L. M. (1998). Studying domestic violence in Chiapas, Mexico. *Qualitative Health Research*, 8, 377-392.
- Gondolf, E. W., Fisher, E., & McFerron, J. R. (1991). Racial differences among shelter residents: A comparison of Anglo, Black and Hispanic battered women. In R. L. Hampton (Ed.), *Black family violence*. Lexington, MA: Lexington Books.
- Gondolf, E. W., & Shestakou, D. (1997). Spousal homicide in Russia versus United States: Preliminary findings and implications. *Journal of Family Violence*, 12, 63-74.
- Grandin, E., & Lupri, E. (1997). Intimate violence in Canada and United States: A cross-national comparison. *Journal of Family Violence*, 12, 417-443.

Grandin, E., Lupri, E., & Brinkerhoff, M. B. (1998). Couple violence and psychological distress. *Canadian Journal of Public Health*, 89, 43-47.

Greenfield, L. A., & Rand, M. R. (1998). *Violence by Intimates* (NCJ-167237). Washington, DC: U.S. Department of Justice.

Haj-Yahia, M. M. (1998). A patriarchal perspective of beliefs about wife beating among Palestinian men from the West Bank and the Gaza Strip. *Journal of Family Issues*, 19, 595-621.

Hamberger, L. K., Lohr, J. M., Bonge, D., & Tolin, D. F. (1996). A large sample empirical typology of male spouse abusers and its relationship to dimensions of abuse. *Violence & Victims*, 11, 277-292.

Handwerker, W. P. (1998). Why violence? A test of hypotheses representing three discourses on the roots of domestic violence. *Human Organization*, 57, 200-208.

Heise, L. L. (1994). *Violence against women: The hidden health burden*. Washington, DC: World Bank.

Heise, L. L. (1996). Violence against women: Global organizing for change. In J. L. Edleson & Z. C. Eisikovits (Eds.), *Future interventions with battered women and their families* (7-33). Thousand Oaks, CA: Sage.

Heise, L. L., Raikes, A., Watts, C. H., & Zwi, A. B. (1994). Violence against women: A neglected public health issue in less developed countries. *Social Science and Medicine*, 39, 1165-1179.

Henning, K., Leitenberg, H., Coffey, P., Bennett, T., & Jankowski, M. K. (1997). Long-term psychological adjustment to witnessing interparental physical conflict during childhood. *Child Abuse and Neglect*, 21, 501-515.

Herbert, T. B., Silver, R. C., & Ellard, J. H. (1991). Coping with an abusive relationship: I. How and why do women stay? *Journal of Marriage and the Family*, 53, 311-325.

Ho, C. K. (1990). An analysis of domestic violence in Asian American communities: A multicultural approach to counseling. *Women and Therapy*, 9, 129- 150.

Hogeland, C., & Rosen, K. (1990). *Dreams lost, dreams found: Undocumented women in the land of opportunity*. San Francisco: Coalition for Immigrant and Refugee Rights and Services.

Holtzworth-Munroe, A., Jacobson, N. S., Fehrenbach, P. A., & Fruzzetti, A. (1992). Violent married couples' attributions for violent and nonviolent self and partner behaviors. *Behavioral Assessment*, 14, 53-64.

Holtzworth-Munroe, A., Meehan, J. C., Herron, K., Rehman, U., & Stuart, G. L. (in press). Testing the Holtzworth-Munroe and Stuart batterer typology. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*.

Holtzworth-Munroe, A., Smutzler, N., & Sandin, E. (1997). A brief review of the research on husband violence: Part II: The psychological effects of husband violence on battered women and their children. *Aggression and Violent Behavior*, 2, 179-213.

Holtzworth-Munroe, A., & Stuart, G. L. (1994). Typologies of male batterers: Three subtypes and the differences among them. *Psychological Bulletin*, 116, 476-497.

Holtzworth-Munroe, A., Stuart, G. L., & Hutchinson, G. (1997). Violent versus nonviolent husbands: Differences in attachment patterns, dependency, and jealousy. *Journal of Family Psychology*, 11, 314-331.

Human Rights Watch (Ed.). (1995). *Domestic violence*. In The Human Rights Watch Global Report on Women's Human Rights (341-409). New York: Author.

Island, D., & Letellier, P. (1991). *Men who beat the men who love them: Battered gay men and domestic violence*. New York: Haworth Press.

Jacobson, N., & Gottman, J. (1998). *When men batter women: New insights into ending abusive relationships*. New York: Simon & Schuster.

Johnson, H. (1996). *Dangerous domains: Violence against women in Canada*. Toronto: Nelson Canada.

Johnson, M. P. (1995). Patriarchal terrorism and common couple violence: Two forms of violence against women. *Journal of Marriage and the Family*, 57, 283-294.

Johnson, M. P. (1998, June). *Commitment and entrapment*. Paper presented at the Ninth International Conference on Personal Relationships, Saratoga Springs, NY.

Johnson, M. P. (1999, November). *Two types of violence against women in the American family: Identifying patriarchal terrorism and common couple violence*. Paper presented at the National Council on Family Relations annual meetings, Irvine, CA.

Johnson, M. P. (2000a). Conflict and control: Images of symmetry and asymmetry in domestic violence. In A. Booth, A. C. Crouter, & M. Clements (Eds.), *Couples in conflict*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.

Johnson, M. P. (2000b). *Domestic violence is not a unitary phenomenon: A major flaw in the domestic violence literature*. Unpublished manuscript.

Johnson, M. P., & Leone, J. (2000, July). *The differential effects of patriarchal terrorism and common couple violence: Findings from the National Violence Against Women Survey*. Paper presented at the International Conference on Personal Relationships, Brisbane, Australia.

Kalu, W. J. (1993). Battered spouse as a social concern in work with families in two semi-rural communities of Nigeria. *Journal of Family Violence*, 8, 361-373.

Kane, E. W. (1999, August). *Race, ethnicity, and beliefs about gender inequality*. Paper presented at the Society for the Study of Social Problems, Chicago.

Kantor, G. K., & Jasinski, J. L. (1998). Dynamics and risk factors in partner violence. In J. L. Jasinski & L. M. Williams (Eds.), *Partner violence: A comprehensive review of 20 years of research* (1-43). Thousand Oaks, CA: Sage.

Kirkwood, C. (1993). *Leaving abusive partners: From the scars of survival to the wisdom for change*. Newbury Park, CA: Sage.

Klein, R. C. A. (Ed.). (1998). *Multidisciplinary perspectives on family violence*. New York: Routledge.

Kolbo, J. R., Blakely, E. H., & Engleman, D. (1996). Children who witness domestic violence: A review of empirical literature. *Journal of Interpersonal Violence*, 11, 281-293.

Kurz, D. (1989). Social science perspectives on wife abuse: Current debates and future directions. *Gender and Society*, 3, 489-505.

Kurz, D. (1993). Physical assaults by husbands: A major social problem. In R. J. Gelles & D. R. Loseke (Eds.), *Current controversies on family violence* (88-103). Newbury Park, CA: Sage.

Kurz, D. (1998). Women, welfare, and domestic violence. *Social Justice*, 25, 105-122.

Lackey, C., & Williams, K. R. (1995). Social bonding and the cessation of partner violence across generations. *Journal of Marriage and the Family*, 57, 295- 305.

Letellier, P. (1996). Twin epidemics: Domestic violence and HIV infection among gay and bisexual men. In C. M. Renzetti & C. H. Miley (Eds.), *Violence in gay and lesbian domestic partnerships* (69-81). New York: Harrington Park Press.

Levinson, D. (Ed.). (1989). *Family violence in a cross-cultural perspective*. Newbury Park, CA: Sage.

Lloyd, S. (1999). The effects of male violence on female employment. *Violence Against Women*, 5, 370-392.

Lloyd, S. A., & Emery, B. C. (2000). *The dark side of courtship: Physical and sexual aggression*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Lockheart, L. L. (1991). Spousal violence: A cross-racial perspective. In R. L. Hampton (Ed.), *Black family violence* (85-101). Lexington, MA: Lexington Books.

Lupri, E., Grandin, E., & Brinkerhoff, M. B. (1994). Socioeconomic status and male violence in the Canadian home: A reexamination. *Canadian Journal of Sociology*, 19, 47-73.

Macmillan, R., & Gartner, R. (1999). When she brings home the bacon: Labour-force participation and the risk of spousal violence against women. *Journal of Marriage and the Family*, 61, 947-958.

Magdol, L., Moffitt, T. E., Caspi, A., & Silva, P. A. (1998). Hitting without a license: Testing explanations for differences in partner abuse between young adult daters and cohabiters. *Journal of Marriage and the Family*, 60, 41-55.

Marsh, C. E. (1993). Sexual assault and domestic violence in the African American community. *Western Journal of Black Studies*, 17, 149-155.

McEachern, D., Winkle, M. V., & Steiner, S. (1998). Domestic violence among the Navajo: A legacy of colonization. In E. A. Segal & K. M. Kilty (Eds.), *Pressing issues of inequality and American Indian communities* (31-46). New York: Haworth Press.

McWilliams, M. (1998). Violence against women in societies under stress. In R. E. Dobash & R. P. Dobash (Eds.), *Rethinking violence against women* (11-140). Thousand Oaks, CA: Sage.

Merrill, G. S. (1996). Ruling the exceptions: Same-sex battering and domestic violence theory. In C. M. Renzetti & C. H. Miley (Eds.), *Violence in gay and lesbian domestic partnerships* (9-21). New York: Haworth Press.

Milardo, R. M. (1998). Gender asymmetry in common couple violence. *Personal Relationships*, 5, 423-438.

Miles-Doan, R. (1998). Violence between spouses and intimates: Does neighborhood context matter?. *Social Forces*, 77, 623-645.

Norton, I. M., & Manson, S. M. (1995). A silent minority: Battered American Indian women. *Journal of Family Violence*, 10, 307-318.

Ofei-Aboagye, R. O. (1994). Altering the strands of fabric: A preliminary look at domestic violence in Ghana. *Signs*, 19, 924-938.

Ogle, R. S., Maier-Katkin, D., & Bernard, T. J. (1995). A theory of homicidal behavior among women. *Criminology*, 33, 173-193.

Pence, E., & Paymar, M. (1993). *Education groups for men who batter: The Duluth model*. New York: Springer.

Perilla, J. L., Bakerman, R., & Norris, E. H. (1994). Culture and domestic violence: The ecology of abused Latinas. *Violence & Victims*, 9, 325-339.

Renzetti, C. M. (1992). *Violent betrayal: Partner abuse in lesbian relationships*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Renzetti, C. M., & Miley, C. H. (1996). *Violence in gay and lesbian domestic partnerships*. New York: Haworth Press.

Richie, B. (1996). *Compelled to Crime: The gender entrapment of battered Black women*. New York: Routledge.

Richters, A. (1994). *Women, culture and violence: a development, health and human rights issue*. Leiden, The Netherlands: Women and Autonomy Centre.

Riggs, D. S., & O'Leary, K. D. (1996). Aggression between heterosexual dating partners: An examination of a causal model of courtship aggression. *Journal of Interpersonal Violence*, 11, 519-540.

Riggs, D. S., O'Leary, K. D., & Breslin, F. C. (1990). Multiple correlates of physical aggression in dating couples. *Journal of Interpersonal Violence*, 5, 61-73.

Roberts, A. R. (1996). Battered women who kill: A comparative study of incarcerated participants with a community sample of battered women. *Journal of Family Violence*, 11, 291-304.

Root, M. P. (1996). Women of color and traumatic stress in "domestic captivity": Gender and race as disempowering statuses. In A. J. Marsella & M. J. Friedman (Eds.), *Ethnocultural aspects of posttraumatic stress disorder: Issues, Research, and Clinical Applications* (363-387). Washington, DC: American Psychological Association.

Rusbult, C. E., & Martz, J. M. (1995). Remaining in an abusive relationship: An investment model analysis of nonvoluntary dependence. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 21, 558-571.

Saunders, D. G. (1988). Wife abuse, husband abuse, or mutual combat? A feminist perspective on the empirical findings. In K. Yllo & M. Bograd (Eds.), *Feminist perspectives on wife abuse* (90-113). Newbury Park, CA: Sage.

Saunders, D. G. (1996). Feminist-cognitive-behavioral and process-psychodynamic treatments for men who batter: Interactions of abuser traits and treatment model. *Violence and Victims*, 4, 393-414.

Schuler, S. R., Hashemi, S. M., Riley, A. P., & Akhter, S. (1996). Credit programs, patriarchy, and men's violence against women in rural Bangladesh. *Social Science and Medicine*, 43, 1729-1742.

Sewall, R. P., Vasan, A., & Schuler, M. A. (Eds.). (1996). *State responses to domestic violence: current status and needed improvements*. Washington, DC: Institute for Women, Law & Development.

Silvern, L., Karyl, J., Waelde, L., Hodges, W., & Starek, J. (1995). Retrospective reports of parental partner abuse: Relationships to depression, trauma symptoms and self-esteem among college students. *Journal of Family Violence*, 10, 177-202.

Simons, R. L., Lin, K.-H., & Gordon, L. C. (1998). Socialization in the family of origin and male dating violence: A prospective study. *Journal of Marriage and the Family*, 60, 467-478.

Song, Y. (1996). *Battered women in Korean immigrant families: The silent scream*. New York: Garland.

Sorenson, S. B. (1996). Violence against women: Examining ethnic differences and commonalities. *Evaluation Review*, 20, 123-145.

Sorenson, S. B., & Telles, C. A. (1991). Self-reports of spousal violence in a Mexican American and a non-Hispanic White population. *Violence and Victims*, 6, 3-16.

Sorenson, S. B., Upchurch, D. M., & Shen, H. (1996). Violence and injury in marital arguments: Risk patterns and gender differences. *American Journal of Public Health*, 86, 35-40.

Stets, J. E. (1991). Cohabiting and marital aggression: The role of social isolation. *Journal of Marriage and the Family*, 53, 669-680.

Stets, J. E. (1993). Control in dating relationships. *Journal of Marriage and the Family*, 55, 673-685.

Stets, J. E. (1995a). Job autonomy and control over one's spouse: A compensatory process. *Journal of Health and Social Behavior*, 36, 244-258.

Stets, J. E. (1995b). Modeling control in relationships. *Journal of Marriage and the Family*, 57, 489-501.

Stets, J. E. (1995c). Role identities and person identities: Gender identity, mastery identity, and controlling one's partner. *Sociological Perspectives*, 38, 129-150.

Stets, J. E., & Burke, P. J. (1994). Inconsistent selfviews in the control identity model. *Social Science Research*, 23, 236-262.

Stets, J. E., & Burke, P. J. (1996). Gender, control, and interaction. *Social Psychology Quarterly*, 59, 193-220.

Stets, J. E., & Pirog-Good, M. A. (1990). Interpersonal control and courtship aggression. *Journal of Social and Personal Relationships*, 7, 371-394.

Stets, J. E., & Straus, M. A. (1990). The marriage license as hitting license: A comparison of assaults in dating, cohabiting, and married couples. In M. A. Straus & R. J. Gelles (Eds.), *Physical violence in American families: risk factors and adaptations to violence in 8,145 families* (227-244). New Brunswick, NJ: Transaction.

Stewart, S. (1996). Changing attitudes toward violence against women: The Musasa Project. In S. Zeidenstein & K. Moore (Eds.), *Learning about sexuality: A practical beginning* (343-362). New York: International Women's Health Coalition, Population Council.

Straus, M. A. (1990a). Injury and frequency of assault and the 'representative sample fallacy' in measuring wife beating and child abuse. In R. J. Gelles & M.A. Straus (Eds.), *Physical violence in American families: Risk factors and adaptations to violence in 8,145 families* (75-91). New Brunswick, NJ: Transaction.

Straus, M. A. (1990b). Social stress and marital violence in a national sample of American families. In M. A. Straus & R. J. Gelles (Eds.), *Physical violence in American families: Risk factors and adaptations to violence in 8,145 families* (181-201). New Brunswick, NJ: Transaction.

Straus, M. A. (1993). Physical assaults by wives: A major social problem. In R. J. Gelles & D. R. Loseke (Eds.), *Current controversies on family violence*. Newbury Park, CA: Sage.

Straus, M. A. (1999). The controversy over domestic violence by women: A methodological, theoretical, and sociology of science analysis. In X. B. Arriaga & S. Oskamp (Eds.), *Violence in intimate relationships* (17-44). Thousand Oaks, CA: Sage.

Straus, M. A., Gelles, R. J., & Steinmetz, S. K. (1988) *Behind closed doors: Violence in the American family*. Newbury Park, CA: Sage. (Original work published 1980)

Straus, M. A., Hamby, S. L., Boney-McCoy, S., & Sugarman, D. B. (1996). The revised Conflict Tactics Scales (CTS2): Development and preliminary psychometric data. *Journal of Family Issues*, 17, 283- 316.

Szinovacz, M. E., & Egley, L. C. (1995). Comparing one-partner and couple data on sensitive marital behaviors: The case of marital violence. *Journal of Marriage and the Family*, 57, 995-1010.

Tang, C. S.-K. (1994). Prevalence of spouse aggression in Hong Kong. *Journal of Family Violence*, 9, 347-356.

Tjaden, P., & Thoennes, N. (1999). *Extent, nature, and consequences of intimate partner violence: Findings from the national violence against women survey*. Washington, DC: National Institute of Justice/Centers for Disease Control and Prevention.

Tom-Orme, L. (1995). Native American women's health concerns. In D. L. Adams (Ed.), *Health issues for women of color* (27-41). Thousand Oaks, CA: Sage.

Tontodonato, P., & Crew, B. K. (1992). Dating violence, social learning theory, and gender: A multivariate analysis. *Violence and Victims*, 7, 3-14.

United Nations. (1989). *Violence against women in the family*. New York: United Nations.

Vivian, D., & Langhinrichson-Rohling, J. (1994). Are bi-directionally violent couples mutually victimized? A gender-sensitive comparison. *Violence and Victims*, 9, 107-124.

Waller, M. A., Risley-Curtis, C., Murphy, S., Medill, A., & Moore, G. (1998). Harnessing the positive power of language: American Indian women, a case example. In E. A.

Segal & K. M. Kilty (Eds.), *Pressing issues of inequality and American Indian communities* (63-81). New York: Haworth.

West, C. M. (1998). Leaving a second closet: Outing partner violence in same-sex couples. In J. L. Jasinski & L. M. Williams (Eds.), *Partner violence: A comprehensive review of 20 years of research* (163-183). Thousand Oaks, CA: Sage.

Wilson, M. I., & Daly, M. (1996). Male sexual proprietariness and violence against wives. *Current Directions in Psychological Science*, 5, 2-7.

Wilson, M., & Daly, M. (1998). Lethal and nonlethal violence against wives and the evolutionary psychology of male sexual proprietariness. In R. E. Dobash & R. P. Dobash (Eds.), *Rethinking violence against women* (199-230). Thousand Oaks, CA: Sage.

Wolak, J., & Finkelhor, D. (1998). Children exposed to partner violence. In J. L. Jasinski & L. M. Williams (Eds.), *Partner violence: A comprehensive review of 20 years of research* (pp. 73-112). Thousand Oaks, CA: Sage.

Wyatt, G. E. (1994). Sociocultural and epidemiological issues in the assessment of domestic violence. *Journal of Social Distress and the Homeless*, 3, 1,7-21.

Yick, A. G., & Agbayani-Siewert, P. (1997). Perceptions of domestic violence in a Chinese-American community. *Journal of Interpersonal Violence*, 12, 832-846.

Zorza, J. (1991). Woman battering: A major cause of homelessness. *Clearinghouse Review*, 25, 421.